

Sygn. akt II CZ 52/18

POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa A. A.

przeciwko W. A.

o eksmisję,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 24 października 2018 r.,

zażalenia pozwanego

na wyrok Sądu Okręgowego w P.

z dnia 16 stycznia 2018 r., sygn. akt XV Ca [...],

**oddala zażalenie, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego orzeczeniu kończącemu
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 lutego 2017 r. Sąd Rejonowy w K. oddalił powództwo A. A. przeciwko W. A. o eksmisję, wskazując, że pozwanemu przysługiwał tytuł prawny do lokalu zajmowanego w nieruchomości budynkowej powoda, wynikający ze wstąpienia - na podstawie art. 691 k.c. - w stosunek najmu, który uprzednio łączył rodziców pozwanego z poprzednim właścicielem nieruchomości – R. w B.

Wyrokiem z dnia 16 stycznia 2018 r. Sąd Okręgowy w P., uwzględniając apelację powoda, uchylił powyższe orzeczenie i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania ze względu na nierozpoznanie istoty sprawy. Podniósł, że Sąd pierwszej instancji nie ustalił istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności faktycznych i prawnych dotyczących stosunku prawnego łączącego rodziców pozwanego z poprzednim właścicielem nieruchomości, a nadto orzekł (prawdopodobnie) na podstawie przepisu (art. 691 k.c.), który nie obowiązywał w okresie istotnym dla ustalenia, czy doszło do ewentualnego wstąpienia przez pozwanego w stosunek najmu.

W zażaleniu pozwany, zarzucając naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. przez wydanie orzeczenia kasatoryjnego mimo niewystąpienia przewidzianych w tym przepisie okoliczności, domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. zażalenie jest skierowane przeciwko rozstrzygnięciu uchylającemu wyrok i przekazującemu sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, stąd ocenie Sądu Najwyższego może być poddany jedynie ewentualny błąd sądu odwoławczego popełniony przy kwalifikowaniu określonej sytuacji procesowej jako odpowiadającej powołanej podstawie orzeczenia kasatoryjnego. Ustawowe przesłanki uchylenia orzeczenia Sądu pierwszej instancji zostały określone wąsko, stąd w przypadku wniesienia zażalenia kognicja Sądu Najwyższego ogranicza się do skontrolowania, czy faktycznie Sąd nie rozpoznał istoty sprawy lub też czy faktycznie dla wydania

wyroku konieczne jest przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie stanowiskiem, nierozpoznanie istoty sprawy zachodzi w sytuacji, w której sąd pierwszej instancji nie odniósł się do tego, co było przedmiotem sprawy, zaniechał w ogóle zbadania materialnej podstawy żądania, pominął całkowicie merytoryczne zarzuty zgłoszone przez stronę, rozstrzygnął o żądaniu powoda na innej podstawie faktycznej niż zgłoszona w pozwie, a także gdy nie uwzględnił (nie rozważył) wszystkich zarzutów pozwanego dotyczących kwestii faktycznych lub prawnych rzutujących na zasadność roszczenia powoda (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2012 roku, III SZ 3/12, niepubl. oraz z dnia 6 grudnia 2012 r., I CZ 168/12, OSNC 2013, nr 5, poz. 68). Przesłanka ta ma miejsce także w przypadku dokonania przez sąd pierwszej instancji oceny prawnej żądania bez ustalenia podstawy faktycznej, co wymagałoby poczynienia kluczowych ustaleń po raz pierwszy w instancji odwoławczej; w takiej sytuacji uzasadnione jest uchylenie orzeczenia ze względu na respektowanie uprawnień stron do kontroli instancyjnej wyników postępowania dowodowego i ustaleń będących podstawą faktyczną orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2017 r., IV CZ 130/16, niepubl.). Taka sytuacja wystąpiła w rozpoznawanej sprawie, stąd orzeczono, jak w sentencji (art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁴ § 4 k.p.c.).